

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben hához hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, november 11.

Jelszavak és cselekedetek.

(—a.) Könnyű dolga volt addig a függetlenségi pártnak, míg helye az ellenzéken volt. Felelősség nélkül, pláne annak a tudatában ígérgetni, hogy előreláthatólag egyhamar ugysem jutnak abba a helyzetbe, hogy ígéreteik beváltását követelhesék rajtuk, nagyon kényelmes és könnyű dolog. Ez volt ezelőtt az ellenzéken kívül a dolga a függetlenségi pártnak.

Ismeretes az a régi józsiu história, mikor Ugron Gábor, még néhai való Orbán Balázssal együtt járta Erdélyben a kortes utat. A kortesbeszédnek természetesen igen bővelkedtek az ígérekben. Adószállítási, katonai terhek könnyítése s más ilyen hangzatos jelszavak képeztek javarészt beszédeknek. De a kortesfogásoknak egy másik nemét is megpróbálták. Tulságosan élénk színekkel változták a terheket, miket a kormány könnyelmű gazdálkodása az állam vállaira rakott. Emellett ez a teher nőtt faluról, falura amint tovább jutottak kortesutjukon. Végre is Ugron megsokalta a dolgot s azt mondotta Orbán Balázsnak:

— Bátyám, állapodjunk meg az államadósságok összegében, mert ezek a

kortesek faluról falura követnek bennünket és végre nekik is fel fog tűnni, ha olyan rohamosan növekedik egyik napról a másikra az államadósság.

Akkor még beszélhetek így a függetlenségi politikusok, ígérhettek eget-földet választóiknak, tehették — felelősség nélkül. Azóta azonban gyökeresen megváltozott a helyzet, a függetlenségi párt abszolút többségre jutott és belépett a kormányba.

Sokan, különösen akik csak amolyan falusi kortesbeszédkekből ismerték a függetlenségi pártot, kezdetben aggódtak, hogy mint kormányzó párt nem fog beválni a függetlenségi párt. Mások azt vélték, hogy nem elég egységes, különösen pedig, hogy nincs elég fegyelem a pártban s emiatt nehéz lesz vele kormányozni.

Azonban a függetlenségi párt e tekintetben is kiállotta most a tűzpróbát. A kvótaemeléssel terhelt kiegyezés volt a tűzpróba. Válságtól tartottak még beavatott politikai körökben is. És mindössze egy féltucat ember vált ki a pártból, a többi megállotta helyét. Kossuth nemcsak önmagát tudja a közjó érdekében mérsekelni, hanem tudja pártját is fegyelmezni. A függetlenségi kurucok belátták, hogy az adott helyzetben többet nem lehet tenni. Ugy közjogi, mint közgazdasági téren szép sikereket vivott ki a kormány

a többiért, amelyek most úgy sem valósíthatók meg, nem szabad kockáztatni az egészséget és különösen pedig nem szabad újabb megpróbáltatásnak tenni ki az országot.

Szerencse, hogy Kossuth és Apponyi mellett az alvezérek is dicsőre méltó nyíltsággal támogatják e nehéz helyzetben a kormányt és a kiegyezést. Nem törődnek avval sem, ha emiatt talán meg is tépdésik népszerűségük babérszoruját.

Ime a kurucok kuruca, Nagyvárad volt hirneves képviselője, Barabás Béla nem habozott nagykörösi választói előtt színt vallani ebben a nehéz helyzetben. Elismerésre méltó és vezető politikushoz illő mérséklettel és biggadsággal fejtegeti e fontos kérdéseket és Nagykörös piacán nyíltan beismeri, hogy más az ellenzéki ember helyzete és más az aktív politikus helyzete. A kiegyezés gáncsolóinak azt feleli, hogy könnyebb bírálni, mint alkotni és ő, ki egész életében az ellenzék oldalán küzdött, most belátja ő maga is, hogy mily nagy különbség van jelszavak és cselekedetek közt. Tökéletesen igaza van.

Bizony, a függetlenségi politika eddig jórészt jelszavakon nyargalt, s éppen azért nem kis nehézséggel jár most az alkotás munkája. A közjogi kérdések mellett kevés gondot fordítottak a köz-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

KÖLTEMÉNYEK*

Irta Géczy Lajos.

Kurucdal.

Tárogatóm bús hazámon végig sir,
Megrikatja a sok bánat, gyászos hir —
Fűszál, virág kurucvértől pirosúl.
Szánj meg Urunk, jó Istenünk,
Egyedüli reménységünk!
Karunk lankad s zászlónk már-már porba hull.

Napkeletről, Rodostóból jött a hir:
Hogy jajunkra felnyíltott egy régi sir —
Feltámadnak a porladó daliák.
Most kurucok legyünk egyek!
S az ellenség le nem verhet,
Nem rakhat ránk újra nehéz rabigát.

Csak egyedül: elhagyottan, szenvedőn. —
Csak egyedül bolyongok kint a mezőn,
Ha meghalok, szerelmesen:
Sirom kint a mezőn legyen,

* Előadattak a Budai Katolikus Körben.

Ahol az én babámat megkönyezem.
Ha meghalok, én angyalom,
Itt legyen majd a sirhalmom,
Ahol most a babámat megsiratom,

Hová tűntél boldogságom csillaga?
Oly sötét a csillagtalán éjszaka,
Oly sötét a csillagtalán éjszaka.

Isten veled, én egyetlen galambom!
Eltemetett boldogságom siratom,
Az én boldogtalanságom siratom.

Erdész-vadász nóták.

Erdész vagyok, magyar erdész volt apám.
A zöld erdőt járom, mint ő hajdanán.
Napnyugtakor benézek a babámhoz,
Kerek erdő legszebb virágszállához.

Esteledik, hull a harmat, egyre hull,
Fent az égen a sok csillag mind kigyul.
Hej! de nincsen olyan csillag-sz égen,
Mint a babám tüzes kékény szemében.

Még azt mondják, hogy a vadász nyers legény,
Kiesi nyulhoz, őzikéhez kökemény.

Ne hidd kislány, hogy a babád kegyetlen,
Mert a vadász csupa gyöngéd szerelem.

Nádastanya.

Nádastanya ősz gazdája,
Lányának nincs a határba
Párja!
Ha este van a faluba,
Barna legény a kapuba
Várja:
Piros rózsá, gyenge rózsá,
Jöjj ki, jöjj ki, csak egy szóra
Én hozzám! —
Ha nem akarsz egy-két szóra,
Je e ki hát egy-két csókra
Rózsám!

Hej, én szegény erdész legény,
Csak ne volnék ilyen szegény
Árva!
Édes rózsám, elvinnélek,
Kis kertembe ültetnélek
Nyárra.
De hiába epekedek,
Szegény vagyok, nem lehetek

Haas Fülöp és Fiai Nagyvárad Rákóczi-ut

Rimanóczy-palota.

Cs. és kir. szab. szőnyeg és butorszövet gyárosok, magy. kir. udvari szállítók.

Az őszi és téli idény megérkezésével a t. c. közönség szives figyelmébe ajánljuk most érkezett szőnyegek, butorszövetek, ablakvédők, utazótakarók, függönyök, asztalterítők, storok.

Szabott árak!

Valódi keleti szőnyegek, perzsa, indus és smyrna minőségben.

Szabott árak!

Nagy választékban raktárunkon a HAAS-féle Agra és csomózott szőnyegek legjobbaknak vannak ellismerve. Varrott paplanokban, gyapjutakarókban, lópokrócokban nagy raktár.

gazdasági és más gyakorlati kérdésekre. Szerencse az országra, hogy a nemzeti kormány tagjai eddig is jórészt az alkotások göröngyös mezején töltötték tevékeny életüket és szerencse a függetlenségi pártra, hogy a régi módi ellenzéki politikusok mellett sok kiválóan értékes és tartalmas tagja van, akik most kiveszik a részüket az alkotás munkájából.

Mert a jelszavak kora lejárt és itt a cselekvés ideje.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 11.

Náday Lajos elnök 10 órakor megnyitja az ülést. A jegyzőkönyv hitelesítése után *Fagorác* Iván horvát nyelven szól a jegyzőkönyvhöz s kifogásolja azt, hogy a szombati ülésen beterjesztett tiltakozásuk nem került szóról szóra a jegyzőkönyvbe. Elnök kijelenti, hogy a felirattal szokás szerint járt el, mint a többi elnöki irományokkal. (Helyeslés.) Tehát névszerint nem vehette fel a képviselőház jegyzőkönyvébe a horvátok tiltakozását sem.

Hédervári Lehel: A mentelmi bizottság előadója bejelenti a Potocsnák ügyében hozott határozatot.

Elnök: Felteszi a kérdést, hogy elfogadja-e a Ház a mentelmi bizottság javaslatát, hogy Potocsnák dec. 12-ig a Ház tanácskozásaiából kizáratik. (A Ház a horvátok kivételével ilyen értelemben határoz.)

Kubik Gyula a közigazgatási bizottság előadójának jelentése után következik az indennitás címe feletti névszerinti szavazás az Ugron indítványára az indennitásnak hat hónapra való meghosszabbítása tárgyában.

A képviselőház nagy többséggel elfogadja az indennitást Ugron módosításával.

Elnök: Következik az

autonóm vámtarifa

tárgyalása.

Lachne Hugó előadó röviden ismerteti a közgazdasági és pénzügyi bizottságok álláspontját. Kiemeli, hogy a javaslat felette fontos közjogi szempont, mert immár semmi sem állja útját, hogy az 1917-ben az önálló vámterületet felállíthassák. De fontos a javaslat közgazdasági szempontból is, mert az a javaslat utmutató az önálló gazdasági berendezkedés felé. Ezért nyugodt lélekkel ajánlja a javaslatot általános tárgyalás alapjául. (Hosszantartó helyeslés.)

Szterényi József a beteg kereskedelemügyi miniszter helyett ajánlja a javaslatot. Történeti adatokkal bizonyítja, hogy ez a vámtarifa az első önálló magyar vámtarifa. (Helyeslés.)

Lengyel Zoltán: Se nem önálló se nem magyar.

Szterényi József: Majd bebizonyítom, hogy önálló is, magyar is. És egyben elismerést mond Széll Kálmánnak, aki annak idején az agrárvámot lekötötte s biztosította előre a magyar érdekeket. Az önálló vámtarifa — frázisa az önálló vámterületnek. Nem az a kriteriuma az önálló vámterületnek, hogy szedünk e vámt; hanem, hogy megvan-e rá a jog? Az autonóm vámtarifa pedig megadja ezt. Ez év végéig az önrendelkezés jogi állapotában leszünk, — azon túl pedig egy lépéssel tovább megyünk, vagy becikkelyezzük az autonóm vámtarifát, 1917-ig nem élünk meg teljesen vele, mert olyanok ma a viszonyok; de 1917-ben becses anyag lesz ránk a vámtarifa. Addig pedig a javaslat Ausztria és Magyarország közt bizonyos vonatkozásokban fenntartja a közös eljárást. Előrelátó politikánál nem lehet máról holnapra intézkedni. Ez az autonóm vámtarifa hatalmas eszköz lesz jövő önálló berendezkedésünkre s ezért ajánlja annak elfogadását. (Hosszas élénk taps és éljenzés.)

Lengyel Zoltán szerint a függetlenségi párt feladja ezzel a javaslattal álláspontját.

Gayos ellentmondások: Ugyan már hogy lehet ilyen izetlenséget beszélni.

Lengyel Zoltán azt vitatja, hogy ennek a vámtarifának a neve sem magyar, mert csak annyit, hogy autonóm. Ezt Széll Kálmán csinálta, csak hogy akkor közös vámtarifának nevezték. Hasonlít is a szövege hozzá. Felolvas a Széll-féle törvény német szövegével egy részletet

Szterényi József államtitkár: A magyart olvassa!

Lengyel Zoltán: Minek? A német az eredeti. (Névetés. Kiáltások: Jaj de kellemes!) Most beigtatjuk ezt a tarifát, de ennek a záradéka olyan, hogy a beigtatás után megint beszélhetünk közös vámtarifáról.

Szterényi államtitkár: (Kezét összecsapja) Jogász ember hogy mondhat ilyet.

Kmetty Károly: Na már ilyet csakugyan nem lehet.

Lengyel Zoltán: Még egyetlen kormány sem akarta komolyan megcsinálni az önálló-vámterületet. Abban az esetben lehet szerinte keresztül vinni a közös vámterület eltörlését, ha Norvégia példáját követjük és Ausztriától elszakadunk. Mert addig nem lesz beleszólásunk a külfölddel kötött szerződésekre. Akármilyen is legyen az erre vonatkozó közös egyezségünk.

Bathányi Tivadar gróf a javaslat mellett beszél, mely kidomborítja Magyarországon önállóságát. Polemizál Lengyelrel. Elitéli a Norvégiára történt hivatkozását, amely diszkreditálni képes a függetlenségi törekvéseket.

Lengyel Zoltán személyes kérdésben tett felszólalása után *Szterényi* József államtitkár beszélt s az után az ülés véget ért.

A keresztényszociálista-párt megalakulása.

Tegnap tartotta kongresszussal egybekötött közgyűlését a Ker. Szoc. Egyesületek Orsz. Szövetsége dr. Giesswein Sándor országgyűlési képviselő elnöklete alatt. A gyűlésen részt vett 150 vidéki egyesület 400 küldöttel. A közgyűlés lefolyása után délután 5 órakor kongresszus és pártgyűlés volt a Kath. Kör nagytermében, melyen hosszabb vita után kimondták az »Országos Keresztény Szociálista-párt megalakulását. Az új párt megalakulása élénk visszhangot keltett politikai körökben, mert azt hitték, hogy a néppárt programmbővítése után a ker. szociálisták nem fognak új párttá alakulni. Az új politikai párt nagy reményekkel néz a jövő elé. Programja a hazafias munkások, iparosok s kisemberek programja s közjogi alapon nem csatlakozik sem a 48-as, sem a 67-es irányhoz. Hétfőn folytatódólagos gyűlésben a különböző szakszervezetek tartották meg közgyűléseiket.

A párod. —
Ezért is a rengetegbe
Szomorkodva, keseregve
Járok.

Selmebányai gólya-osárdás.

Szinya hegye büszkén tekint én reám.
Jaj, de kényes ez a barna kis leány.
Felém se néz, elfordítja a fejét,
De elpirul, . . . eszem azt a szép szemét!

Ez a kislány szerelmét eltitkolná,
Ha a titkát szíve ki nem kopogná:
Kipi-kopi! Szegény feje mit tehet?
A szerelmet eltitkolni nem lehet!

Selmebánya szép virága,
Hej de, no de
Szerelmes vagyok magába!
Bomlik az eszem utána,
Hej, de arra
Nincsen ir a patikába.
Jöszte édes, az ülembe!
Borulj kislány kebelemre!
Csókod legyen orvosomom.
Menyországom, boldogságom!

Bányászlegény, most izibe,
Leszállott a,
Lemászott a föld mélyébe.
Túr, fúr, ácsol meg kopácsol.
Kincset keres, kalapácsol.
Szívem bányász! ne keress lent!
Drága kincs van bőven itt fent.
Nézz arra a barna lányra;
Az ő szíve kincsesbánya.

NÉPDALOK.

A nefelejes.

Kis kertemben régen kinyilt
A nefelejes szeliden kék virága.
Oda várom a babámat,
Hivogatom, csalogatom: hiába,
Nem jön, nem is hederít rám,
Hütelenné lett már hozzám
A rózsám . . .
Mégbánod még, én kedvesem!
Visszasírsz még keservesen
Violám.

Őszre fordult, ködös őszre,
Oda a nyár verőfényes világa:

Kis kertemben rég elhervadt
A nefelejes haloványkék virága.
Szívemnek is letarolta
Virágait: hűtlen volta
Szívednek,
Lelkem többé nem remélhet:
Bús szívemnek nem derülhet
Kikelet.

Csapodár legény, csapodár lány . . .

Ez a legény jaj de nagyon csapodár,
Minduntalan lányok után szaladgál.
Szőke barna, bizony ő nem válogat:
Ma szereti Anicát,
Holnap a szép Katicát,
Holnapután Ricát, Vicát, Maricát.

De kikapós ez a kislány, barna lány,
Kényesen jár este, reggel az utcán,
Jobbra kacsint, balra kacsint hamisan:
Hévvél szeret, ha szeret,
De már arról nem tehet:
Hogy sokáig áthatatos nem lehet.

Gerstenbrein Tamás

szobrász és kőfaragó mester

Nagyvárad, Rákóczy-ut 55. (Diósi fatelep).

Ajánlja nagyraktárát: Saját készítményű márvány-, gránit, syenit, labrador stb. síremlékekben. Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugyszintén régi sírboltok s sírkövek renoválását a legolcsóbb árak mellett.

Első erdélyi géperőre berendezett kőfaragóműhely és

— s i r k ő g y á r . —

Kolozsvár, Dézsma-utca 21. sz.

Központi iroda Kolozsvár. Telefon 662.

Fiók telepek: 179

Déva. Nagyszombat, Bánpatak.

A munkásság nagy örömmel üdvözli a szabad hazafis munkáspárt megalakulását.

A nagyköri beszámoló.

Barabás Béla dr az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt alelnöke vasárnap délelőtt tartotta beszámolóját Nagyköriön, Barabás Béla a városháza erkélyéről beszélt a több ezer főnyi néphez a politikai helyzetről, nyilatkozott a kiegyezésről, a kvótáról, az önálló jegybankról, a katonai kérdésről, a kilépésekről és a horvát viszonyokról is. Beszédét viharos tetszéssel fogadták s annak hatása alatt határozati javaslatot fogadott el ez a színmagyar törzsszövetség függetlenségi kerület, amelyben legteljesebb bizalmáról és ragaszkodásáról biztosítja orsz. képviselőjét, Barabás Bélát. A nagyköri függetlenségi és 48-as párt nagygyűlését a szabad ég alatt, a városház előtti nagy térségen tartották meg.

Szép Lajosnak, a függ. párt alelnökének megnyitó beszéde után Barabás Béla nagyszabású beszédben ismertette a politikai helyzet képét.

— Midőn a mostani kormány átvette az ország sorsának intézését — mondta beszéde során — az egész nemzet bizalommal és lelkesedéssel üdvözölte azt a kabinetet, melyben három függetlenségi miniszter és köztük Kossuth Lajos fia, Kossuth Ferenc is helyet foglalt. (Éljenzés.)

Az ország ma is ragaszkodással és bizalommal van eltelve vezérei iránt, mert hite és meggyőződése, hogy a nemzeti törekvéseket szolgálják. Kérdem, kit kövessenek én a politikai küzdelemben: Kossuth Lajos fiát-e, akinek nevével össze vannak forrva elveink, vágyaink, nemzeti eszméink, vagy azokat-e, akik önző okokból akarnak egyenletlenséget kelteni sorainkban?

Amikor a mostani kormány megalakult, részben befejezett dolgok elé állították, részben pedig olyan kérdések merültek fel előtte, amelyeknek megoldása elé nagy akadályok toronyosultak, pedig a nemzet lelegevenebb kíván-

ságait ölelik fel ezek. Az első a nemzeti hadsereg, második az önálló vámterület, harmadik a magyar jegybank.

A katonai kérdésben ez a megállapodás történt, hogy a mostani kormány alatt Ausztria nem kér létszámemelést, viszont mi sem állítjuk fel a katonai téren való követeléseinket, hanem az általános választójog alapján összeülő új parlamentnek a feladatai közé sorozódnak a nemzeti követeléseknek a katonai téren való érvényesítése.

Ami az önálló vámterület kérdését illeti, a külföldi kereskedelmi szerződések 1917-ig megkötötték a nemzet szabad cselekvési jogát. Az adott körülmények között célravezetőbbnek mutatkozott a bizonytalan helyzet helyett megkötni a gazdasági békét, ami lehetővé teszi, hogy a nyugalom éveiben megalapozzuk, előkészítsük Magyarország gazdasági függetlenségét.

Majd rátért Barabás a kiegyezés közjogi vívmányaira s hangsúlyozta, hogy a függetlenségi párt elveiből és eszméiből nem ad fel azzal, hogy a kiegyezést elfogadja s nem is késlelteti — figyelembevétel az adott helyzetet — gazdasági önállóságnak kivívását. (Éljenzés.)

Barabás ezután a kiegyezés anyagi áldozatainak kapcsán áttért az adóreformra, amelyet összehasonlítva a régivel, méltányosabbnak, arányosabbnak tart az eddigi állapotnál. A kvótáemelés ellenértékét a kiegyezés egyik anyagi és erkölcsi előnyeinek kivételével, abban találja meg, hogy az ország 1917-ben felszabadul s többé mi sem áll utjában annak, hogy a függetlenségi párt az önálló vámterületet megcsinálja.

Azonban mégis maradt valamije a nemzetnek a jelenlegi körülmények között is, amivel önállóan és szabadon rendelkezhet. Ez a magyar jegybank dolga. A függetlenségi párt azon az állásponton van, hogy a közös jegybank szabadalmát nem szabad meghosszabbítani, hanem 1911-re fel kell állítani a magyar nemzeti

jegybankot. Igaz, hogy akadnak olyan politikusok is, akik azt hirdetik, hogy ez gazdasági megrázkódtatással fog járni. Még ha igazuk is volna, mint ahogy nincs, a nemzet gazdasági függetlenségének ezt a hatalmas szervét meg kell szereznünk, mert önálló bank nélkül nem képzelhető el önálló gazdasági élet. (Éljenzés.)

A kiegyezés gáncsolóinak azt feleli Barabás, hogy könnyebb bírálni, mint alkotni. Ő, aki egész életében az ellenzék oldalán küzdött, most belátja ő is, hogy milyen különbség van a jelszavak és cselekedetek közt. A függetlenségi pártból történt kilépésekről is megemlékezett. Ezek az urak — mondta — elhírtelenkedve ítéltek a kiegyezés kérdésében, mielőtt alapjában megismerhették volna és számot vehettek volna a körülményekkel.

Barabás nyilatkozott még a horvát kérdésről is. A nemzet szegényének tartja a horvátok garázdálkodását, akiknek az obstrukcióval nem lehetett más céljuk, minthogy megakadályozzák a parlament munkaképességét és lealacsonyítsák a színvonalát. Ideje volt, hogy határt szabjanak az obstrukciónak. (Az erre irányuló akciót tudvalevőleg éppen Barabás kezdeményezte.)

A nagygyűlés Barabás beszédét nagy éljenzéssel fogadta és egyhangú lelkesedéssel a következő határozati javaslatot fogadta el: Bár eleven parázként ég szívtünkben a vágy hazánk függetlenségéért mindent megtenni, bár fájdalmasan esik hazánk gazdasági önállóságának tíz évre való leköltése a gyűlés meghajlik az érvek ereje előtt és helyesli Barabás álláspontját és az iránta érzett legteljesebb bizalmának és ragaszkodásának ad kifejezést s helyesli, hogy a kiegyezést megszavazza, de felkéri, hogy megmentésére mindent tegyen meg. Szorgalmazza politikai egyénisége súlyának latbavetésével az önálló magyar nemzeti jegybank felállítását és hogy minden kezdeményezést és előkészületeket tegyenek meg a jegybanknak 1910-re tervezett felállításához.

A kiegyezés a függetlenségi párt előtt.

— Oriási többséggel elfogadták. — Farkasházi kilépése a pártból. —

Budapest, nov. 11.

Ma délután öt órakor kezdődött a függetlenségi párt értekezlete a kiegyezés tárgyában, mely ötödfél óráig tartott. A beteg Kossuth helyett Hoitsy Pál elnökölt. A kormány részéről jelen voltak: Wekerle, Apponyi, Darányi miniszterek és Sztéryni államtitkár.

Földes Béla előadó ismertette a kiegyezést és elfogadásra ajánlja.

Holló Lajos másfél óra hosszat fejtegeti azt a garanciát, melyet az önálló bank dolgában nyertünk és ez alapon elfogadja a kiegyezést.

Polónyi Géza negyedfél órás beszédben ismétli azokat a kifogásokat, melyet már a gazdasági bizottságban előadott, beszédét a párt hívősen fogadta.

Annál viharosabb tetszéssel fogadta Apponyi beszédét. A képviselők maguk elismerték hogy ilyen nagyhatású szónoklatot keveset mondott Apponyi; beszédét folytonos tapsal és éljenzéssel fogadták.

Hej mikor még . . .

Hej mikor még kedves rózsám
Szerettél!
Mikor engem csókolgattál,
Öleltél!
Hej, akkor még csillag volt az
Égen —
Régen!
Lelkemre most bánat borult.
Csillagom is lehullt, lehullt
Az éjben . . .

Hej mikor még izengettél
Violám:
Jönnék el, csak egy-két szóra
Szaporán.
Hej, akkor még nagyon boldog
Voltam. —
Voltam!
Most oly gyászos az életem,
Beteg az én árva lelkem,
Szép rózsám.

Gyere babám . . .

Gyere babám az ölembé,
Eszem azt a ragyogó szép szemedet,

Szemedet.

Borul kis lány a keblemre,
Simulj hozzám, ölelj meg, hej, csókolj meg!
Csokolj meg!
Azt az időt várva várom,
Heje, huja! rozsmaringom, virágom,
Virágom,
Mikor te leszel a párom,
Te leszel a boldogságom, világom,
Világom.

Huzd rá cigány az én nótám:
»Szeretlek én egyetlenegy virágom,«
Virágom.
Házasodom szűret után:
»Páros életem a legszebb a világon,«
Világon.
Huzzad! hadd vigadjak veled,
Huzzad cigány, kivilágos virradtig!
Virradtig!
Ugy is rövid ez az élet,
Mint az álom, tűnő álom: elmulik,
Elmulik.

Az Érmelléki Kereskedelmi Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

Apponyi maga is elismeri, hogy a kiegyezés nem nagyon jó, de tekintettel az egész világot átfogó pénzügyi krízisre, azt el kell fogadni. Ha meg nem kötik a kiegyezést, itthon talán bandériummal és diszpolgári oklevelekkel fogadták volna őket, de három hónap múlva, mikor a pénzügyi krízist a legkétségbe ejtő gazdasági válság váltotta volna fel, kövekké dobálták volna őket. Ezért a felelősséget nem vállalhatták. Híve a nemzeti banknak s reméli, hogy 1910-re felállíthatják. Ajánlja elfogadásra a javaslatot.

Ugron Gábor szintén rövid, de nagy hatású beszédben indítványt tett, mely szerint nem teszi a párttagok köteletségévé a kiegyezés megszavazását, de megköveteli tőlük, hogy sem a parlamentben, sem azon kívül nem agítálnak a javaslat ellen.

Farkaházy Zsigmond élesdi követ, akit a párt már megsem akart hallgatni, kijelenti, hogy a kiegyezés miatt kilép a pártból. Csúpan Marjai Péter helyeselt neki.

Gaal Gaszton belátja, hogy a kormány nem köthetett jobb kiegyezést, a dilemából úgy akar szabadulni, hogy visszaadja mandátumát választóinak, határozzanak felőle.

Mivel a párt már türelmetlen volt és senkit mást meghallgatni nem akart, az elnök feltette szavazásra a kérdést és a kiegyezést a függetlenségi-párt óriási többsége, mintegy 200-an, elfogadta. Ellene csúpan Polónyi és Farkasházy szavaztak.

A gázgyár megvétele.

A napokban szóvá tettük egy hozzánk küldött cikkben a gázgyár megvásárlásának a kérdését s ebben azon felmerült nézetnek adtunk kifejezést, hogy a városra nézve nem olyan égető kérdés a gázgyár megvétele s ha a tulajdonos augsburgi társaságnak sürgős az eladás, jöjjön az hozzánk, ne mi menjünk a helyébe. Mint most illetékes helyről értesülünk, a kérdés másként áll.

Rimler Károly polgármester és dr. Radó Ignác törvényhatósági tag már hazaérkeztek Augsburgból s a polgármester tegnap szíves készséggel szolgált felvilágosítással az ut eredményéről s a kérdés mai állásáról.

A leghatározottabban kijelentette, hogy az augsburgiak a gázgyár eladásáról egyáltalában nem is akartak tárgyalásokba bocsátkozni, mert mikor az angoloktól megvásárolták a nagyváradai gázgyárat, jól tudták, hogy jövedelmező vállalatot vettek s 27 európai gázgyárunk mellé nem azért vásárolták meg a nagyváradit is, hogy 6 hónap múlva tuladjanak rajta.

Tekintettel azonban arra, hogy a tulajdonában levő gázgyárak miatt még sehol nem volt perük s csak a nagyváradai miatt vannak perben a várossal s ez a per gátolja őket abban, hogy itteni gyártelepük forgalmát intenzívebb módon fejlesszék, — a tanácskozás folyamán hajlandónak nyilatkoztak arra, 50 évre újból szerződésre lépjen a város velük. Hajlandók ez idő alatt a várost a jövedelemben részesíteni s más előnyöket is adni, s 50 év múlva teljes felszerelésével a város tulajdonába menne át a gázgyár.

Mivel azonban a polgármester megvan győződve arról, hogy sokkal előnyösebb lenne Nagyvárad városára a gázgyár megvétele forszírozta az eladást s éppen a folyamatban levő

per kimenetelének kétséges voltával sikerült rábírnia a társaság igazgatóságát, hogy az eladásba is belemennek s egy szerződés mintát is adtak, aláírva, amelyben részletesen körül vannak írva az eladási feltételek, most nem adhatók nyilvánosságra, de a polgármester azokat elég méltányosaknak tartja, mert azon összegben felül, amelyet ők adtak a gyárért az angoloknak, csak igen mérsékelt összeget számítottak fel.

Mostani külföldi útja még jobban meggyőzte a polgármestert arról, hogy a gázgyár megvétele csak előnyös lenne a városra. A külföldi nagyobb városok mind igyekeznek, hogy a villamostelep mellett a gáz szolgáltatás is a városok kezében legyen, mert éppen a világítás az, amelylyel a polgárság megterhelése nélkül lehet jövedelemre szert tenni. S habár mi még nem vagyunk ott, hogy fűtésre, főzésre a gázt használjuk, mint külföldön, ez lassankint nálunk is gyakorlatba jön, különösen ha tekintetbe vesszük a tüzelőanyag drágaságát, amely mellett a fa többé kerül, mint a megfelelő gázmennyiség előállítása. Magában Augsburgban is megvette a város, a társaság ellenkezése dacára a gázgyárat, mert felismerte annak előnyeit.

Az az érv sem állhat meg, hogy a gázgyár csőhálózata 30 éves, elkorhadt s abból sok gáz elillan. A csőhálózat ugyanis a 30 év alatt, három utcát kivéve, ki lett cserélve s a polgármester intézkedésére a szakértő megállapította, hogy a gáz elillanása normális, mint a többi gázgyáraknál, s különösen a közvilágítás beszüntetése óta még kedvezőbb e tekintetben is az eredmény.

A mostani nehéz pénzügyi viszonyokra tekintettel, megvétel esetén csak egy év múlva kellene kifizetni a gázgyárért az egész összeget addig 5 százalék kamatot fizetne a fennmaradó összeg után a város.

A polgármester az egész ügyet már stádiumában első sorban a városi tanács elé terjeszti s azután kerül a törvényhatóság elé, amely határozhat a felett, hogy megveszi-e, vagy csak szerződésre lép a gázgyárra nézve. A kérdés eldöntése sürgős, mert az augsburgiak csak a jövő év február 15-ikéig tartják magukra nézve kötelezőnek a megállapodásokat.

Ha a részletes feltételek kedvezők lesznek a városra, bizonyára nem mulasztja el, hogy némileg pótolja azokat a veszteségeket, amelyek a várost érték a 30 éves szerencsétlen szerződés révén.

A cigányok kitelepítése.

Cigány gyűlés.

Egy éve már, hogy huzódik a cigányok kitelepítésének ügye és a megkezdett munkálatok során oly sok nehézség merült fel, hogy a kitelepítés kérdése még igénybe fog venni egy évet míg valamennyire rendezve lesz.

Ismertettük annak idején a főmérnök véleményét, melyet a tanács elé terjesztett. A főmérnök véleményes jelentése részletes tervet is tartalmaz, melynek alapján megvalósulhatna a kitelepítés terve. A főmérnök véleményét a tanács Kemény Ignác rendőrbiztosnak adta ki oly felhívással, hogy mint a cigány ügygyel évek óta toglalkozó egyén tegyen a főmérnök tervzetére jelentést annak célszerűségére vonatkozólag.

Kemény Ignác rendőrbiztos vasárnap délután 10 órára hívta össze a cigányokat a várad-velencei rendőrségi épületbe.

Mintegy kétszázan jelentek meg a cigányok a gyűlésen Hamza cigánybíró vezetése alatt. A rendőrségi épület udvarán két részre osztotta fel Kemény a cigányokat. Egyik részen a fizető, másik részen a nem fizető cigányok állottak.

A gyűlés elején Hamza cigánybíró kivált a többiek közül és beszédet tartott. Egyszerű, keresetlen szavakban vázolta az ő jelenlegi állapotukat.

Megköszönte a rendőrhatalomnak eddigi jóindulatú munkásságát, azután kezdetét vette az ügy tárgyalagos megvitatása.

Kemény ismertette a cigányok előtt a főmérnök tervét. Megmagyarázta, hogy minden család fog kapni egy 200 négyszögletes területű földet, melyen a főmérnök terve szerint fogják maguk a cigányok megfelelő felügyelet alatt felépíteni házaikat. Minden házáért, illetőleg telekért minden család köteles évi 70 koronát fizetni 25 éven keresztül, mely idő letelte után saját tulajdonukba megy át az épület és a telek. A bér fejében még kapnak három kutat, csatornát és villanyvilágítást is.

A terv után a cigányok kijelentették, hogy a 70 korona évi bér nagyon sok. Tanácskozás után végre abban állapodtak meg, hogy első sorban 40 ház fog felépülni. Ezért az illetők az első öt évben 40 koronát és a következő öt éven keresztül 41, 42, 43, 44, 45 korona bért fognak fizetni.

A cigányok között vannak olyanok, akik egyáltalán nem képesek fizetni a házbért, hogy ezekkel mi lesz, az a város titka.

A főmérnök terve szerint a lakások négy utca hosszában épülnének. A házak csucsives tetejük lennének, hogy legyen padlásuk is a cigányoknak. Kemény erre vonatkozólag azt javasolja, hogy mór stílusú házak legyenek. Ezek ugyanis úgy tűz, mint közbiztonsági szempontból is alkalmasabbak. A cigányok gyűlésén történt megállapodásokat Kemény a tanács elé fogja terjeszteni és most már csak a telek vásárlás és a telep felépítése van hátra, hogy a cigányok egy helyen és pedig biztos helyen legyenek összpontosítva — szem előtt tartva.

UJDONSÁGOK.

Ünnepély a papnevelőben.

A nagyváradai papnevelő intézetben vasárnap lélekemelő ünnepély folyt le. A papnövédek egyházirodalmi egyesülete ünnepelte két megdicsőült magyar léleknek emlékét: árpádházi Szent Erzsébetnek hétszázados és Szent Imre magyar királyi herceg kilencszázados jubileumát. Az ünnepélyt Fetser József, az irodalmi kör elnöke nyitotta meg ügyes beszédével, mely után a papnövédek kara énekelt régi magyar egyházi éneket Szent Erzsébetről. Majd a papnövédek zenekara adott elő csinos zeneszámot »Alpesi hangulat« címmel. Az ünnepélynek kiemelendő pontja volt azon eredeti óda Szent Imréről, melylyel Mártonffy Ernő az országos óda pályázaton dicsőre aratott s Domanek Pál szavalata nagy hatást váltott ki. Az énekkarnak Szent Imréről szóló precíz éneke után Pap Gábor mondott lelkes dicsőítő beszédet az első és Szent életű magyar királyi hercegről, majd a zenekar indulója fejezte be a tartalmas és magas nivóju programot. Az ünnepély délután 5 órakor folyt le, melyen jelen volt a helybeli papság nagyrésze. Az ünnepély végén Fetser Antal, segédpüspök lelkesítő beszédet intézett a fiatal levitákhoz.

* **Kossuth Ferenc állapota.** Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter állapotában tartós a javulás. Dr. Müller Kálmán egyetemi tanár és dr. Arányi Zsigmond vasárnap délelőtt megvizsgálták a beteg és állapotát teljes kielégítőnek találták. A miniszter beteg-

Ágyában is egyre dolgozik. Látogatókat azonban Szterényi József államtitkáron kívül, aki vasárnapon is hosszasan referált neki a folyó ügyekről, nem fogadott.

* A magyarországi megyebizottsági tagválasztás. Magyarországról jelenti tudósítónk, hogy a múlt hó 28-án megtartott megyebizottsági tagválasztás meglehetősen végett most mozgalmat indítottak. A mozgalom intézői azért fogják meglehetősen a választást, mert a választás alkalmával nem alkalmaztak személyazonossági tanukat. És még főként azért, mert olyan egyének is szavaztak le, kiknek nem volt szavazati joguk.

* Uj tiszteletbeli kanonokok. Ő felvége a magyar király *Matejka* Vilmos eszteri esperes-plébánost a váci, dr *Ivanóczy* Ferenc csendelaki esperes-plébánost pedig a szombat-helyi székeskáptalan tiszteletbeli kanonokjává nevezte ki.

* Csütörtöki városi közgyűlés. November 24-én, csütörtökön tarja Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága november havi közgyűlését. A tárgysorozat elég bő lesz s kilátás van rá, hogy második napra is marad tárgyalni való. A polgármester jelentésében megemlíkezik Milibák József törvényhatósági tag haláláról. Kitzük a közg. bizottságból kilépő, valamint a központi bizottság tagjainak megválasztását. A fürdő vasut építése kérdésében a tanács a jogügyi szakbizottság javaslatát terjeszti elő, hogy hívja fel a törvényhatóság ügy Hankovitsot és társát, valamint a városi vasutat, hogy 5000 korona biztosítékot tegyenek le arra nézve, hogy fürdő-vasutat a Hankovitsék feltételei mellett Szmacsenka Ernőnek javasolják bérbeadni. — A halcsarnok létesítése iránt bízzák meg a városi tanácsot, hogy kösse meg a szerződést és mutassa be. — A munkás lakások létesítése s e célra terület kijelölése tárgyában javasolja a tanács, hogy a munkás lakások szükségét mondja ki a közgyűlés. A terület kijelölésére a külváros és Osi mellett tegyen javaslatot a tanács. A Városligetet a tanács már más célra jelölte ki s így ott nem lehetnek munkás lakások.

* Kinevezés. Glac Antal főispán *Neumann* Jenő árkuai okleveles jegyzőt helyettes anyakönyvvizetővé nevezte ki.

* A hétfői hetivásár. A nagyváradai hetivásár kérdése nagyon nehezen nyer megoldást. Nagyváradnak ugyanis csak keddre van hetivásártartási engedélye, a gyakorlatban azonban úgy alakultak a viszonyok, hogy hétfőn és kedden van hetivásárunk, sőt a nagyobb forgalom mindég hétfőn van. A város kérte mind a két nap engedélyezését, de a miniszter ragazkodik az egy naphoz. Most ismét leirat érkezett e tárgyban a minisztertől, amely szerint hajlandó a hetivásárt hétvőre is engedélyezni, ha a keddi hetivásárt beszünteti a város.

* A Szent László templom elhelyezése. Lapunk vasárnapi számának az újvárosi városatyák érkeztéről írt híreinkbe zavaró sajtóhiba csúszott be. Az van ugyanis, hogy a Szent László templomot — véleményünk szerint, — helyes volna a Körözs-utca elejére, az új korzóra helyezni. Ez az érkeztet tagjainak véleménye szerinti volna helyes, mert a mi véleményünk szerint a Szent László templomnak a Szent László téren van a helye.

* Milibák József temetése. Szép számú kegyeletes közönség kísérte utolsó útjára *Milibák* József süttőarost, városi törvényhatósági bizottsági tagot, függetlenségi és 48-as pártkőr választmányi tagját kolozsvári utcai

házától. A temetés vasárnap d. u. fél 4 órakor volt, de már 3 órakor dacára, a szakadó esőnek, tömve volt a ház tágas udvara résztvevő közönséggel. A temetést *Halász* Gyula várad-velencei plébános végezte segédlettel, a háznál és a sírnál a Katholikus Legényegylet dalköre, Huszár László karnagy vezetésével szép gyászdalokat adott elő. Ott voltak a többek között Fetser Antal püspök, Glac Antal főispán, Bordé Ferenc főjegyző, Darvassy Lajos tanácsnok, Jablonszky Emil, Lakos Lajos. A függetlenségi és 48-as pártkőr a párt zászlajával, a törvényhatóság tagjai, az ipartestület tagjai Bertsey Györggyel és még igen sokan. A megboldogultat a Rulikovszky temetőben levő családi sírboltban helyezték nyugalomra. A diszes temetést Weiszlovits Adolf és fia cég rendezte.

* A tifusz pusztítása. Biharmegyéből állandóan érkeznek jelentések, melyekben a tifusz terjedéséről számolnak be. Ezek a kisebb jelentőségű esetek, azonban vannak egész községek, melyek inficiálva vannak s ahol a tifusz erősen szedi áldozatait. Ujabban magyarországi tudósítónk tesz jelentést a tifusz pusztításáról. A járás területén fekvő Jancsesd községben a tifusz annyira el van hatalmasodva, hogy ez ideig több ember meg is halt bele s a lakosság nagyrésze betegen fekszik. A hatóság megtette a kellő óvintézkedéseket, azonban ennek dacára is terjed a tifusz. Jáncsesd községében e veszedelmes járvány felléptét a víz okozta. Ugyanis az egész község belterületén nincs kut, mely ivóvizet adna. A lakosság úgy jut vízhez, hogy esős időben gödröket ás, melyekbe a hegyekből lefutó víz összegyűlemlik s ez képezi aztán egy időre ivóvizüket. Az idej nagy szárazság ezeket a gödröket csaknem teljesen kiszáritotta s a visszamaradt pocsolja pedig a nagy hőség következtében valóságos méreggá változott, amit a tudatlan lakosság tovább is fogyasztott. Rettegetések az ottani állapotok. Ott ugyanis még mindig a legsötétebb ázsiai állapotok uralkodnak. A lakosság egészségtelen odokban lakik, melyeknek nagyrészen még ablak sincs. Kimezelésük is csendőrségi felügyelet alatt történt. Az emberrel együtt van az állat is. Ilyen körülmények mellett aztán nem csoda, ha a tifusz megtizedeli a lakosságot. Ennek a nagy rendtelenségnek egyedül a lakosság az oka. Ugyanis a hatóság legszigorubb intézkedései dacára sem akarnak megrögzött rossz szokásaiktól eltérni és valósággal úgy élnek, mintha nem kultur államban, hanem valahol Afrika belsejében lennének. A tifusz megszüntetése végett a hatóság most gyökeres intézkedéseket tesz, hogy a jövőben hasonló eset ne fordulhasson elő.

* Vakmerő lopás a Kapucinus-utcon. Vasárnap este vakmerő lopást követett el eddig ismeretlen egyén a Kapucinus-utcon, hol egy magán lakásba hatolt be és ott mintegy 5000 korona értékű ékszert szedett össze, mellyel aztán megugrott özv. *Kálmán* Izidorné, aki Kapucinus utca 9. szám alatt lakik, vasárnap este mintegy két óra hosszat nem volt odahaza. Távollétét valaki, aki a ház belső ügyeit ismerte, arra használta fel, hogy a lakás ajtaját álkulcs segítségével felnyitotta és a háló szobába hatolt, hol az ágy nemű közé rejtett Wertheim-szekrény kulcsát magához véve az ebédlőbe ment és a pénzszekrényt kinyitva abból 1 drb. briliáns női gyűrűt, hegyes pajsza alakú foglalatban apró briliánsokkal 1 drb. nehéz arany

lánckarperecet, 1 drb nyujtható arany karperecet, tetején gyöngyszerű apró ékkövekkel, ellopott. Az ékszerek értéke körülbelül 5000 korona. Azonkívül elvitt a Wertheimkasszából 1 drb 100 koronás bankjegyet, 1 drb 10 koronás aranyat, több 20 és 10 koronás papír és több 1 koronás ezüst pénzt. Összesen 320 koronát, valamint 10 drb. Biharmegyei Termény és Hitelbank részvényét. A hálósobában lévő szekrényt egy vaskapocs segítségével feltörte, ezután a tettes és abból egy pár ezüstbe foglalt briliáns függőt, egy drb. dupladedelű női arany remontoár órát vett magához s aztán megszökött. A lopást Kálmáné hazaérkezése után azonnal észrevette és feljelentést tett a rendőrségen, hol a bűnügyi osztály mindjárt megindította a nyomozást. Az eddigi nyomozások eredménye jó sikerrel járt, amennyiben a rendőrség a mai nap már valószínűleg el fogja a tettest.

* Szerencsétlenség a peceszőlősi vizimalomban. Tegnap délelőtt borzalmas szerencsétlenség történt a peceszőlősi vizimalomban. Ugyanis Pásztor Gergely molnár saját vigyázatlansága következtében a gép kerekére esett és a keze feje oly szerencsétlenül jutott a kerek közé, hogy a kéz feje teljesen összezúzódott. A szerencsétlenül járt embert beszállították a megyei kórházba, hol gyógykezelés alá vették azonnal.

* Bankóhamisító cigányok. November 8-án, pénteken este érdekes cigány csoportot kísért a sályi község házára a csendőrség. Aradmegyei cigányok, 4 férfi, 2 asszony és 3 purdeből áll a gyönyörű társaság. Vándorlásuk közben utjukba ejtették Telkesd községet, ahol Indries Mikula házába is benéztek. Beszélgetés közben egyikük valami ügyes módon a házigazda homlokát kábító növény kivonattal, valószínűleg maszlaggal kissé bedörzsölte, ami nem is tévesztette el a hatását, mert a szegény paraszt bódító mély álomba merült. Így szabad lett a vásár, mert a házigazdán kívül más senki sem volt otthon. Hozzáálltak a fosztogatáshoz a morék s lisztet, burgonyát, szalonát összepakoltak; de ez még nem volt elég. Addig kutattak, míg a 600 korona készpénzre nem bukkantak. Természetesen elemelték. A csendőrijárőr nov. 8-án reggel értesült a károsult Indries Mikulától az esetről, aki nyomban a csendőrök felszólítására befogatott, s üldözőbe vették a szép mákvirágokat s szerencsére alkonyatkor tűz körül guggolva meg is találták őket a sályi-i erdőben. Megkötötték őket s behozták Sályiba. Szekerüket megmotozták s különböző ruhafoszalányokba bevarrva meg is találták a 600 koronát, mind bankóban volt, egy helyen csak az összeg egyharmadrészét találták meg, azután a másik és harmadik harmadát, ami arra vall, hogy már meg is osztokodtak. A 4-ik férfi fiatal suhanc még, nem igen értvén a mesterséghez, nem kapott pénzt. Találtak továbbá a csendőrök 18000 korona értékű hamis bankókat, s az ezek elkészítésére szolgáló pénzhamisító gépet. A gyönyörű banda most a község házában van, külön csoportban a férfiak lánkra fűzve, külön az asszonyok, hajadonok és purdek összebujva. A férfiak bozontos, szakálás, jól megtermett alakok. Tekintetük elárulja gonoszságukat. Élénk szemekkel ide-oda pislognak s várják a bizonytalan jövőt.

* Ismét a katonák. Tegnapelőtt este Szacsavay-utcan csaknem véres verekedés történt a rendőrök és a huszárok között. Ugyanis Szacsavay-utcan egy vendéglőben mulatság volt, melyen katonák és cselédek vettek részt. A mulatság javában tartott, mikor a vendéglő előtt megjelent a katonai őrző és be akart menni a mulatságba táncolni. A huszárokat azonban az ott posztoló 3 rendőr nem engedte

be, mivel ezeknél fegyverek voltak és esetleg kellemetlenégeket okozhattak volna. A huszárök és rendörök között folyton élesedett a hangulat, mikor már-már a kardok is kiröppültek az utcán járó-kelők túl számban lettek s ezekre való tekintettel az őrzőket eltávolított.

* **Leégett gazda.** Görbed községében derék jóra való becsületes ember volt Illés János, aki 76 éves kora dacára is 7 tagból álló családjának egyedül kereste meg kenyerét. A múlt hó 26-án Görbeden tűz ütött ki, amikor a szerencsétlen embernek mindene leégett. Most az elöljáróság útján kéri a vármegyét, hogy juttasson némi segílyt számára és egyzersmint adjon kéregetési engedélyt is, melynek alapján megélhetését biztosíthassa.

* **A Nő Tisztviselők Egyesülete** tagjai részére ingyenes német tanfolyamot nyit, jelentkezni lehet az egyesület helyiségében (Kossuth u. Füschi-palota), kedd, csütörtök, szombat d. u. 1—2-ig.

* **Bekisért részeg katona.** Vasárnap délután Nemes Lajos őrzővezető katona a Zöldfautcán részeg állapotban a járó-kelöket inzultálta, mire Madas Sándor a rendőrségre kísért. A részeg katona mikor kiszabadult a rendőrségtől, a katonai hatóságnál panaszt tett, hogy a rendörök brutálisan bántak vele. Azt állította, hogy őt kegyetlenül megverték, hogy az ő fejét beszakították stb. A panaszra a generális átírt a rendörkapitányhoz, hogy az ügy megvizsgálása végett egy vegyes bizottságot küldjön ki mindkét hatóság. Egy óra mulva már megjelent egy őrnagy, egy kapitány és egy főhadnagy a rendőrségen és hozzáfogtak az ügy vizsgálatához. A vizsgálat során a katona vádjai nem nyertek beigazolást.

SZINHÁZ.

A hét műsora.

Kedd: Cornevillei harangok.
Szerda: Josett kisasszony, a feleségem.
Csütörtök: A suhanc.
Péntek: Josett kisasszony, a feleségem.
Szombat: Gasparone.
Vasárnap d. u.: Bibliás asszony, este: Csillaghullás.

IRODALOM.

Religio. Dr. Dudek János szerkesztésében egyre nagyobb virágzásnak indul ez a jeles katolikus folyóirat. Közleményei magas színvonalon állanak s a művelt közönség általános érdeklődésére számíthatnak. Nov. 10-iki füzete a következő tartalommal jelent meg:

Az új római Dekretum. X. — Szent Imre egyénisége az irodalomban. IV. Vargha Domján dr.-tól. — Szent István gyermekei. Karácsonyi János dr.-tól. — Hegel dialektikája a történelmi materializmusban. II. (Vége). Jehlicska Ferenc dr.-tól. — A tudomány geothaniája. III. Martinovics Sándor S. J.-tól. — A modern társadalom és a család. Vári Kálmántól. — Egyházi világkrónika. —y—la-tól. — Irodalom: Melichár: A kath. autonomia Magyarországon. — Graffin-Nau: Patrologia Orientalis. VI. (Egy állítólagos régi evangelium-töredékről.) Vége. Kmoskó Mihály dr.-tól. — Levél a szerkesztőhöz. (Cziklay funératoroskodása.) Egy világi katolikusától. — Irodalmi pályázat. — Telefon.

Ungaria. Moldován Gergely hazafias szellemben tartott folyóirata egyre jobb és érdekesebb tartalommal jelenik meg. Ötödik

számában érdekes cikket olvasunk többek közt a romániai paraszt helyzetéről, amely sokkal rosszabb a magyarországi oláhénál. Mellékletein *Fraknoi Vilmos, Szádenky Lajos, Kopf Lajos* és *Horváth Zoltán* cikkei közli oláh fordításban s folytatja az oláh néprajzi tárgyú cikkeket.

TÁVIRATOK.

A király egészsége.

Bécs, nov. 11. A király tegnap délelőtt 6 hét óta először volt újra a misén, amelyet a kastély kápolnájában mondtak.

Wekerle a királynál.

Bécs, november 11. U felsége ma délelőtt 11 órakor külön kihallgatáson fogadta Schönbrunnban Wekerle miniszterelnököt, ki legutóbb szeptember közepe táján jelent meg audiencián. A miniszterelnök a mai alkalommal a magyarországi politikai helyzet egész komplexumáról tett jelentést és javaslatait az uralkodó elé terjesztette. Délután 1 órakor a miniszterelnök visszautazott Budapestre.

Apponyi válasza Bánffy-nak.

Budapest, nov. 11. Bánffy Dezső főgondnoknak az Erdélyrészi református kerület nagygyűlésén mondott támadó beszédjében mondott konkrét vádakra a következőket mondta:

— Bánffy főgondnok konkrét vádjai a községi és hitfelekezeti iskola törvény 35 §-ra a szerzetes szakaszra vonatkozik. Ez a vád alaptalan, mert az államfelügyeleti jogáról már az 1876: 28. t.-c. gondoskodik. A vád rossz indulatu és arra vall, hogy sem a törvényt, sem az ahhoz kiadott végrehajtási utasítást nem olvasta el.

Alaptalan az a vád, hogy a szerzetes tanítóknak szabad elhanyagolniok a magyar nyelv tanítását, holott eltekintve attól, hogy tudomásom szerint az összes szerzetesi iskolákban magyar a tanítás nyelve, ezt a hanyagságot mint mint fegyelmi vétséget éppen velök szemben sújtja legszigorubbán a törvény, jogot ad az államnak az iskola bezárására. Az 1848: 20 t.-c. végrehajtása terén a jelen kormány erős lépésekkel akar előrehaladni, ezt igazolják a tények most, de még inkább igazolni fogják a jövőben. A kormány nem tart attól, hogy a vallási béke megzavartatik.

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Boldogult férjem, illetve édes atya *Milibák Főzsef* elhunytá alkalmából mindazoknak, kik koszoruk küldése, a végtisztességen való megjelenésük és részvétük kifejezése által mérhetlen fájdalomukat enyhítették, továbbá a kath. legényegyesületnek ezuton is hála köszönetünket fejezzük ki.

A gyászoló család.

Új gyógyszerertár a Szacsvey-utcában!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a »ll. Rákóczi Ferenchez« címzett

gyógyszerertáramat

mult hó 22-én

megnyitottam.

Szives pártfogást kérve maradok teljes tisztelettel

CSANDA ENDRE, gyógyszerész.

Sürgős értesítés!

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a jelenleg Bémer-téri bódében levő **Kobrak-féle cipőraktár teljesen feloszlik** és az összes raktáron levő cipő árukat minden elfogadható árban elárusítjuk.

Mint hogy ilyen kedvező alkalom csak ritkán kínálkozik, kérjük a n. é. közönséget, hogy bevásárlásait mielőbb eszközölje, míg a készlet tart.

Tejes tisztelettel:

Eigner Ede és Társa.

Berendezés eladó. — Telefon szám 695.

Z E N E.

Kamarazene.

Kiváló művelzetben lesz része a téli idényben a zenekedvelő közönségnek. Kamarazenezeink a mult évi fényes sikerek után az idén ismét négy hangversenyt rendeznek, amelyek műsorán csupa elsőrangú művészek, a többek között a cseh és a brüsszeli vonós-négyes is szerepelnek.

Az első hangverseny november 26-án lesz a Kereskedelmi Csarnok nagytermében amikor is az egész műsort a brüsszeliék adják, Grieg, Mozart és Schukert egy-egy kvartetjével.

A hangversenyekre a rendezőség 20, 18 és 16 koronás bérletjegyeket bocsátott ki, amelyek mind a négy hangversenyre érvényes.

Bérelni a körözött aláírási iven és Vidor Manó könyvkereskedésében lehet. A rendezőség azonban ez uton is kéri a bérelni szándékozókot, hogy a bérlet igényében lehetőleg e hó 15-éig intézkedjenek mert a helyek kiosztása már e hó 16-án megtörténik.

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICZ GYULA.

12445—1907

Hirdetmény

A házbérjövdelem bevallása és a házösszeírás tárgyában.

A házbéradó három év tartamára, vagyis az 1908, 1909 és 1910. évekre való érvényesítésétől kivételként, az azon kivétel alapjául szolgáló házbérjövdelem-vallomások benyújtására a m. kir. pénzügyminisztérium 1907. évi 97463. sz. a. kiadott rendeletével az 1907. évi november 15 től 30 áig terjedő időt tűzte ki. Felhívjuk ennél fogva a háztulajdonosokat, hogy a nekik (ingyen) kézbesített házbérjövdelmi vallomási ívet pontosan és a valóságnak megfelelő hűséggel töltsék ki s azt a városi adóhivatalnál legkésőbb november hó 30 ig okvetlenül nyújtás be. A háztulajdonos, vagy a háznak állandó hasznélvezője, a házbér vallomását meghatalmazott által is eszközölheti, házbér-eltitkolás esetén azonban az adómezővidítés miatti felelősség, — a háztulajdonost terheli. Ha több a tulajdonos, a vallomást valamennyinek, vagy az általuk e végre különösen felhatalmazottnak kell aláírni és a vallomás helyeségeért valamennyi felelős. A házak nyers jövedelmét képezi együttvéve mindaz, amit a tulajdonos a bérbeadott ház használata fejében a bérlőtől kap. A bérjövdelem alatt tehát nemcsak az e címen tényleg kikötött pénzbeli szolgáltatás, hanem minden értendő, mit a bérlő a bérelmény használata fejében ellenértékképp fizet, ilyenek az állami és községi adók, tűzkárbiztosítási összeg, közmunka, katonaszállítás és házjavítások, vagy állandó átalakítások költsége, továbbá mindazon összegek, melyeket a bérlő a bérbeadónak vízvezeték éjjeli világítás, szemékihordás és más ilyenmü költségek címén fizet s végre minden egyéb természetbeni szolgáltatások. Ennél fogva a háztulajdonos, vagy annak meghatalmazottja, a lakbéréket minden épületnél, lakosztálynál, vagy egyes lakrészeknél általában minden levonás nélkül úgy köteles bevallani, amint azok szerződésileg megállapítottak. Butorzzattal együtt bérbeadott épületek vagy lakrészek házbéradó alapjául úgy vétetnek fel, mintha butorzzat nélkül adattak volna ki, levonván az összes bérből az a többlet, mely a batorzzatra esik. Ugyanaz áll akkor is, ha a ház kerttel együtt adatik bérbe, mely esetben a kertre eső többlet vonatik le.

A házak nyers jövedelméhez csupán azok az összegek nem számítotnak, melyeket a bérlő némely községben ugynevezett házbérkrajcárok elnevezése alatt fizet. Ezek az összegek azonban a ház nyers jövedelmétől elkülönítve mutatandók ki, vagy a vallomásban megjegyzendő, hogy a bevallott nyers házbérjövdelemben ezek a házbérkrajcárok is bennfoglaltotnak, mely utóbbi esetben az adó kivételt teljesítő közegek a házbérkrajcár címén szedett összeget a ház nyers jövedelméből mindenekelőtt, vagyis még az épület-fenntartási költség és értéktörlesztés fejében leszámítandó törvényes százalék leütése előtt hivatalból fogják levonni.

Az ezen leütés után mutatkozó a teljes összegében bevallott nyers házbérjövdelem alapján a házbéradó tárgyát képező tiszta jövedelem szintén nem a bevalló háztulajdonos, hanem a házbéradót kivétel közegek számítják ki a fennálló törvény értelmében.

Tényleges viszonyok és adatok iránt, melyekből bárkinek házbérjövdelme megítélhető, köteles mindenki tudomása szerint felvilágosítást adni, ha erre őt a hatósági közegek felhívják.

A lakbérlők magán a bérvallomási íven bizonyítják a vallomás helyességét, nevöknek a háztulajdonos köteleességszerű felhívása folytán az illető rovatba bejegyzése által.

Az a házbirtokos, ki a bevallási ívet, annak kitöltése előtt, azaz mielőtt abba a bérösszeget bejegyezte volna, a lakbérlőkkel aláírta, annyiszor bünteték 200 koronával, ahány bérlőnél követte el ezt a mulasztást.

A befizetett bírság egészben a feljelentőnek adatik (1873 VI. t.-c. 3. §.)

A házbérjövdelem eltitkolása és valótlan adatok bevallása jövedéki kihágást képez, mely az eltitkolt bérösszeg után járó adó 1—8 szorosával büntetetik (1883. XLIV. t.-c. 100 §.)

Ha a házbirtokos és lakbérlő közötti egyetértésből szándékosan követeltet el az adó kiadására s ez által az államkincstár megkárosítása, mindkét fél a államkincstár megkárosítása, háromszoros megfizetésével büntetendő (1868 XXII. t.-c. 22. §.) e büntetés alól azonban felmentetik a bérlő, ha a törvény megszegését 15 nap alatt ő maga jelenti fel a pénzügyigazgatóságnál (1873. VI. t.-c. 3. §.)

Az a házbirtokos vagy házgonodnok, vagy felügyelő, aki a házbér-vallomást az 1883. t.-c. 15. §-ban körülírt felhívás dacára sem adja be, vagy a hiányos alakban beadott vallomás hivatalosan megjelölt hiányait a kivétel közegek által kitűzött legalább nyolc napi záros határidő alatt nem pótolja, a hiányok kipótlása végett elrendelt helyszini szemle költségeit viselni tartozik és 2 koronától 100 koronáig terjedhető bírsággal büntetendő. (1883. XIV. t.-c. 15. és 101. §§.)

Végül kijelentik, hogy ha a bevallási űrlapoknak az érdekelt felek könnyebbségére elrendelt kézbesítése bármely ok vagy akadály miatt elmaradna is, ez az illető háztulajdonost a bevallás benyújtásának kötelezettsége alól fel nem menti, az esetben a szükséges űrlapok a városnál szerzendők be.

Nagyvárad, 1907. évi október 21-én.

A városi adóhivatal.

BIHARMEGYEI KERESKEDELMII, IPAR- ÉS TERMÉNY-HITELBANK.

Részvénykicserélési felhívás.

A f. é. május hó 16-ik napján tartott közgyűlésünkön elfogadott és a nagyvárad kir. törvényszékénél bejegyzett alapszabályváltoztatásnak megfelelően, intézetünknek minden 140 frttól szóló részvénye, a tartaléktőkéből vett ráfizetéssel 300 koronára felelő új részvényre lesz kicserélendő. Ennél fogva kérjük a t. részvényeseket, hogy a birtokukban levő részvényeket, az összes még le nem járt szelvényekkel együtt f. évi október 15-ik napjáig hozzánk postán bérmentve beküldeni, vagy intézetünk pénztáránál rövid uton beadni sziveskedjenek. A beküldött vagy beérkezett részvényekről elismervényt adunk vagy küldünk, melynek visszaadása ellenében a megteelő új és a kellő szelvényekkel ellátott részvényeket f. évi december 15-ét követőleg ki fogjuk szolgáltatni. Ha a részvényes az új részvényeket más névre óhajtja kiállítani, mint amelyre régi részvénye szólott, akkor kér-

jük e kívánságát velünk a részvények beküldésénél darabonként 3 korona 88 fillér átírási költség beszolgáltatása mellett tudatni, mert különben az új részvényt ugyanarra a névre fogjuk kiállítani, mint amely a régi részvényen volt látható.*

Azon részvényeseket, kik a fent hivatott közgyűlésen részvénytökének telemelése céljából kibocsátani rendelt új részvényekből jegyeztek, tisztelettel kérjük, hogy szintén f. évi október 15-éig méltóztassanak minket értesíteni, hogy e részvényeket egyenkint mely névre kívánják kiállítani. Ha e határidőig ily értesítést nem kapunk, e részvények a kellő befizetéseket teljesített részvényjegyzők nevére fognak szólni.

BIHARMEGYEI KERESKEDELMII, IPAR- ÉS TERMÉNY-HITELBANK.

* Alapszabály 6. §. A részvények osztatlanok s így a részvény csak egyénnek, bejegyzett cégnek, részvénytársaságnak, egyesületnek, vagy más jogi személynek, esetleg erkölcsi testületnek nevére szólhat. 258

Belépési felhívás

a Nagyvárad Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet 6-ik évtársulatába.

A Nagyvárad Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet 1908. január 1-én új, 6-ik évtársulatát kezdi meg.

Ezen szövetkezet célja, hogy tagjait apróbb betétek által a tőketakarításra buzdítsa, amennyiben minden tag heti befizetése által önmagának tőkét gyűjt.

Tagja lehet a szövetkezetnek bárki, ki magát három éven keresztül hetenkint legalább 20 fillér befizetésére kötelezi.

Minden tagnak joga van befizetésének 4/5-öd részét minden kezes nélkül kölcsönképen felvenni, mely kölcsönnél a legméltányosabb kamat lesz felszámítva. Beiratási díj címén minden üzletész után 10 fillér fizetendő. A könyvecskét már az első heti betét és beiratási díj lefizetése után kiadjuk. Vidéki tagok a heti befizetéseket postán, befizetési (cheque) lapok útján teljesíthetik.

Befizetések bármely hétköznap d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5 ig teljesíthetők.

A Nagyvárad Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet Igazgatósága.
KOSSUTH-UTCA 10. SZ.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

SZÉNSAV-MŰVEK

ujonnan berendezve

kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsav forrásokból szikvizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb iparicélokra

Legkiadósabb természetes szénsav!

Abud. székesfővárosi vegyészeti s élelmiszer vizsgálo intézet 1907. évi 4615. sz. vegyelmezési bizonyítványának kivonata: »Szaga és íze: rendes. Szénsavtartalma: 99.57 százalék. A vizsgált foly. szénsav ezek után a közegészségügyi követelményeknek teljesen megfelel és magas szénsavtartalma alapján igen jónak minősíthető.

Felvilágosítással készségesen szolgál.

248 1—200

Muschong-buziásfürdői szénsavmüvek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.

Sürgönyeim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban telefon 18. sz.

Csemege szőlő

kilónként 45 krajcárért kapható
Molnár Lajos termelőnél
 Schlauch-tér 18.

Félix-gyógyfürdő

téli és nyári gyógyhely

Nagyvárad mellett.

Európa leggazdagabb kénés hőforrása:
 viz hőfoka: 50 Celsius.

Gyógyjavallat fürdő alakjában.

Csusz, reuma és köszvény ellen. Női betegségeknek, idült méh és petefészekgyulladások, méh hurut, medencebéli sejt-szövetlob és izzadmányoknál. Ivógyógy-mód alakjában idült gyomorbántalmaknál makacs székrekedésnél, máj és epehólyag betegségeknek, sárgaság és epeköveknek meglepő gyógyhatás.

Pensió-rendszer: Okt. hó 1-től, máj. 1-ig.

Elsőrendű napi ellátás szoba, fűtés, világítás és fürdés:

naponként 7 korona.

Prospektust küld az igazgatóság. 1-10

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízásom folytán az újvárosi, ugynevezett Füzési fatelek bérbeadása céljából f. évi november hó 21-ik napján d. e. 9 órakor a Városház bizottsági telmében nyilvános árverést fogok tartani. — A bérleti idő 1908 január hó 1-től kezdődik s a mennyiben a város az árverési feltételekben a saját részére biztosított felmondással időközben nem élne, a bérlet 12 egymás után következő éven át tart.

Kikiáltási árak: Az első számú fatelep 650 kor. a 2-ik sz. fatelep 650 kor. a 3-ik sz. fatelep 65 kor. a 4-ik számú fatelep 650 kor. az 5-ik sz. fatelep 650 kor. a 6 sz. fatelep 550 kor., a 7-es sz. fatelep 560 kor., a 8-ik sz. fatelep 300 kor., a 9 sz. fatelep 240 kor., a 10-ik sz. fatelep 200 kor., a 11-ik sz. fatelep 200 kor. a 12-ik sz. fatelep 230 kor. a 13-ik sz. fatelep 260 kor., a 15-ik sz. fatelep 150 kor. Aánatpénzül az egyes fatelepekre nézve a kikiáltási ár egynegyed része szolgál.

Árverelni szóval vagy írásba zárt ajánlat útján lehet s ajánlattevők tartoznak a megállapított bánatpénzt kézpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban az árverés megkezdése előtt alulírott árverési köldöttség elnökéhez letenni, zárt ajánlat esetén a bánatpénz a zárt ajánlathoz csatolandó.

Zárt ajánlatok, melyben ajánlattevő világosan kitenni köteles, hogy az árverési feltételek ismert és azokat magára nézve egész terjedelmében kötelezőnek elfogadja, f. évi november hó 21-ik napjának d. e. 9 órájáig adható be alulírott kezéhez. — Szóbeli ajánlattevők annak elismerésül, hogy az árverési feltételeket ismerik és kötelezőknek elfogadják az árverés megkezdése előtt feltételeket aláírni kötelesek

Ajánlattevő tett ajánlata azonnal, ellenben Nagyvárad városát csak a törvényhatósági bizottságnak az árverés eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Nagyvárad, 1907. október 19-én.

Komlóssy József,
 gazdasági tanácsnok, mint a
 szakbizottság elnöke.

A kőszéngáz ára

fűtés-, főzés- és ipari célokra.

Julius 1-től a nagyváradai légszeszgyár mindazoknak, akik ha csak részben is gázzal világítanak, az ipar-gáz árát **20 (husz)** fillérre szállította le.

Tekintve a tüzifa folytonos áremelkedését, főzésre a gáz most már sokkal olcsóbb, fűtésre pedig alig kerül valamivel többbe, sőt ha a tisztogatás költségeit leszámítjuk, egyáltalán nem kerül többbe a fával való fűtésnél. Hát még a fa beszerzésével és raktározásával való bajok.

Kísérlet céljából egy-két hónapra

gázkályhákat

kölsön is adunk

Nagyvárad, 1907. július hó.

Nagyváradai légszeszgyár.

Ö. csász. és apost. kir. felségének legfelső elhatározása folytán.

A polgári jótékonycélokra szánt

XXXVIII-ik csász. és kir. államsorsjáték.

Ezen az osztrák birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18.889 nyereményt tartalmaz készpénzben 512.980 korona összegben.

A főnyeremény 200.000 korona.

A nyeremények kifizetéseért a csász. kir. lottójövedék kezekedik.

A húzás visszavonhatatlanul 1907. december hó 19-én fog megtartatni.

Egy sorsjegyek ára 4 K. A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál III. ker., Vordere Zollamstrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékben, dohánytözsdékben, adó-, posta-, távirat- és vasúti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét. — A cs. kir. lottójövedék igazgatóság (államsorsjátéki osztálya.)

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vártér 1.**

Hosszas kísérletek után forgalomba hoztuk a

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75 százalék megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa **darabja 5 kor.** 60 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindennemű **izzólámpa különlegességek,** fényképes z-lámpák, ugyancsak 5 százalékkal **kartell áron alól kaphatók.**

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön e célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban.

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.